

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол № 8 від 2 грудня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облікова політика
Викладач (-і)	Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(050)3733282
E-mail викладача	ivan.balamiuk@cnu.edu.ua
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Формат дисципліни	Очний та заочний
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3639
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/

2. Анотація до навчальної дисципліни
Дисципліна «Облікова політика» спрямована на формування у студентів системи знань, умінь і навичок з методології, методики та інструментарію формування і застосування основних положень визнання активів, зобов'язань і капіталу, а також доходів, витрат і фінансових результатів, які будуть прийнятними для складання фінансової та інших форм звітності і допоможуть прийняти обґрунтовані управлінські рішення.   Предмет вивчення дисципліни «Облікова політика» включає обґрунтування нормативних та методологічних засад формування облікової політики, розробка положення про облікову політику на підприємстві.
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
Метою дисципліни є вивчення методологічних принципів та правових засад формування облікової політики підприємства.   Основними цілями дисципліни є вивчення та вмiле практичне застосування чинного законодавства України для формування і дотримання облікової політики підприємства в процесі організації ведення бухгалтерського обліку активів, власного капіталу і зобов'язань підприємства та формування і надання бухгалтерської звітності.
4. Програмні компетентності та результати навчання
Компетентності: Здатність застосовувати нормативні та методологічні засади формування облікової політики підприємств.   Здатність законодавчого обґрунтування регламентування облікової політики підприємств.   Здатність здійснювати обґрунтування принципів, методів та процедур бухгалтерського обліку в системі облікової політики підприємств.   Здатність документального оформлення облікової політики підприємств.   Програмні результати навчання: Розуміти місце і значення облікової політики в управлінні підприємств.   Вміти визначати мету, завдання, предмет, об'єкт облікової політики підприємств.   Пояснювати суб'єкти та рівні регулювання облікової політики.   Визначати фактори впливу на облікову політику підприємства.   Вміти розробляти нормативні документи для підприємств з формування облікової політики.   Вміти розкривати організаційні аспекти формування облікової політики підприємств.

5. Організація навчання			
Обсяг курсу – 90 год.			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
	ден.	заоч.	
лекції	16	6	
практичні	14	4	
самостійна робота	60	80	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
II	071 Облік і оподаткування	третій	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин					
	лекція		практичне заняття		самостійна робота	
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.
Тема 1. Нормативні та методологічні засади формування облікової політики підприємства 1. Сутність та законодавче регламентування облікової політики 2. Принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку в системі облікової політики 3. Мета, завдання та предмет облікової політики 4. Суб'єкти та рівні регулювання облікової політики	2	2	2	2	8	10
Тема 2. Порядок розроблення, оформлення та затвердження облікової політики підприємства 1. Класифікація облікової політики 2. Фактори впливу на облікову політику підприємства 3. Документальне оформлення облікової політики	2		2		8	10
Тема 3. Облікова політика підприємства необоротних активів 1. Нормативно-правове визначення принципів розмежування необоротних і оборотних активів за обліковою політикою 2. Складові облікової політики підприємства щодо необоротних активів	2	2	8		10	
Тема 4. Облікова політика підприємства щодо обліку оборотних активів 1. Методи оцінки надходження запасів за нормативно-правовою базою формування облікової політики 2. Методи оцінки вибуття запасів за нормативно-правовою базою формування облікової політики 3. Визначення дебіторської заборгованості	2	2	8		10	

Тема 5. Методичні підходи до обґрунтування облікової політики з обліку витрат та формування собівартості 1. Об'єкти обліку витрат 2. Взаємозв'язок обліку витрат і процедури калькулювання 3. Методи обліку витрат 4. Підходи до формування облікової політики стосовно розподілу загальновиробничих витрат ори та елементи облікової політики в частині незавершеного виробництва	2		2		8	10
Тема 6. Особливості формування облікової політики підприємств малого бізнесу (суб'єктів малого підприємництва) 1. Визначення статусу малого підприємства 2. Організаційно-методологічні особливості формування облікової політики підприємств малого бізнесу 3. Особливості спрощеного Плану рахунків та їх вплив на формування облікової політики 4. Організація документування та узагальнення облікової інформації як елемент облікової політики підприємств малого бізнесу	2		2	2	8	10
Тема 7. Облікова політика підприємства щодо узагальнення даних для складання звітності 1. Сутність узагальнення даних бухгалтерського обліку за вимогою нормативно-правових документів щодо складання й подання звітності 2. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності 3. Особливості організації робіт з узагальнення даних обліку при складанні звітності 4. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств 5. Терміни зберігання бухгалтерських фінансових звітів і балансів	2	2	2		6	10
Тема 8. Організаційні аспекти формування облікової політики підприємства 1. Орієнтовна структура бухгалтерії та нормативно-правове регулювання функціональних обов'язків її працівників за обліковою політикою 2. Вибір форми бухгалтерського обліку за обліковою політикою підприємства 3. Посадові інструкції працівників бухгалтерії 4. Документообіг за обліковою політикою підприємства	2				6	10
Разом	16	6	14	4	60	80

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна: 100 протягом семестру, залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю. Зараховано – «відмінно» (90-100 балів (A – за шкалою ECTS))– студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; володіє науковими термінами; Зараховано – «добре» (70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70-79 – C)) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; Зараховано – «задовільно» (50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 - E) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; Незараховано (менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 - F)) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання – 50 балів (усні відповіді, розв’язання практичних завдань); – самостійна робота – 20 балів (контроль самостійної – тестування); – індивідуальне завдання – 30 балів. Поточний контроль проводиться на практичних заняттях шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. За кожен вид робіт студент отримує оцінку в 100 бальній шкалі.
Вимоги до письмових робіт	При виконанні письмових робіт до індивідуального завдання, студент має розписувати його результати. Індивідуальні завдання включають підготовку: положення наказу чи розпорядження про облікову політику.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття пов’язують теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичні враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Організація виробництва» складає 60 год. денної форми навчання та 80 год. – заочної. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника. Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.

Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів, презентації). Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання завдань, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання – поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи навчання (https://d-learn.cnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік (виставляється на підставі результатів поточного оцінювання, самостійної роботи, виконання індивідуального завдання).

7. Політика курсу

Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил. Пропуски занять відпрацьовуються на консультаціях.

Індивідуальні завдання виконуються студентом відповідно до встановлених викладачем вимог.

При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjkk>).

8. Рекомендована література та інші джерела

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996 XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI / остання редакція від 28.11.2023, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року N 635 {Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 6 від 14.01.2020 № 337 від 18.10.2022} «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13/print>
4. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennyastandartibukhgalterskogo-obliku?app_id=24
5. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99 р. № 291 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0970-09>.
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
7. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н.Л. Правдюк, Л.В. Коваль, О.В. Коваль. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.
8. Бухгалтерський облік: теорія та практика. навч. посіб. / В.Я. Басараб, І.Ф. Баланюк, Д.І. Шеленко, Л.С. Сас, О.О. Григорів. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2023. 286 с.
9. Баланюк І., Кузьмін Т., Шкроміда В., Гнатюк Т., Рига Б. (2025). Методологія аутсорсингу з обліку і внутрішнього аудиту у системі управління витратами та грантовою діяльністю закладів. Сталій розвиток економіки, 2 (53), 56-61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-8>
10. Басараб В.Я., Баланюк І.Ф., Якубів В.М., Шеленко Д.І. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2019. 240 с.
11. Верига Ю.А., Кулик В.А., Ночовна Ю.О. Іванюк С.Ю. Облікова політика підприємства: навч. посіб. Полтава: ПУЕТ "ЦУЛ", 2015. 310 с.
12. Сас Л., Баланюк І., Шеленко Д., Василюк М., Матковський П., Гнатишин Л. (2023). Міжнародні стандарти фінансової звітності в обліковій системі України. *International financial reporting standards (IFRS) in the accounting system of Ukraine. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 78–90. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3952> <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3952>
13. Обліково-аналітичне забезпечення управління затратами в птахівництві: монографія Шуст О.А., Мельник С.І., Свиноус І.В., Баланюк І.Ф. та ін.: з ред. О.А. Шуст. Біла Церква: ПрАТ Білоцерківська книжкова фабрика, 2021. 316 с.
14. Шкроміда В.В., Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Гнатюк Т.М. Імперативи формування облікової системи для ефективного управління витратами маркетингової діяльності підприємства. Сталій розвиток економіки. № 4 (51), 2024. С. 116-120. <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1090> DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-16>
15. Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Бойчук Т.Р., Смушак М.В. Обліково-аналітичне забезпечення та економічний контроль розрахунків із оплати праці персоналу підприємства із застосуванням цифрових технологій й управління грантовою діяльністю. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Вип 20. Т.2. С. 325-335. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.325-335>
16. Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Кузьмін Т.Л., Смушак М.В. Цифрові технології обліково-

аналітичного забезпечення та економічного контролю аутсорсингової й консалтингової діяльності підприємств. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Том 1. Вип 20 (2024). С. 363-371. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.363-371>

17. Sas L., Balaniuk I., Shelenko D., Vasylyuk M., Matkovskiy P., Hnatyshyn L. International financial reporting standards (ifrs) in the accounting system of Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Том 1 (48), 2023. р. 78-90. (Web of Science). *Міжнародні стандарти фінансової звітності в обліковій системі України*. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/3952/3745>

18. Левандівський О.Т., Черневий Ю.І., Баланюк І.Ф., Свиноус І.В. Банківське кредитування в обліковій політиці землекористувачів аграрного сектору економіки України. *Інноваційна економіка*. 2022. № 1[90]. С. 5-11.

19. Баланюк І.Ф., Григорів О.О., Іванюк Т.Л. Організація обліку і контролю готової продукції підприємства. *Інноваційна економіка*. 2020. № 2 [82]. С. 157-163.

Професор _____ Баланюк І. Ф.